

Teoretisk specialistuddannelse i Palliativ Medicin

Indholdsfortegnelse

INTRODUKTION	3
Palliativ medicins baggrund og funktioner	5
Palliativ medicin – et fagområde i det danske sundhedsvæsen	5
Fagområdeuddannelse i Palliativ Medicin	6
Refleksionsopgaven	7
Kompetenceområder og kompetenceniveau	9
Temaer	10
MODULERNE Kompetencer, mål og metoder	12
1 Det palliative felt, symptomlindring, forskning og vidensgenerering	13
2 Symptomlindring i den sidste tid, social palliation, palliation for etniske minoriteter, seksualitet, egenomsorg, psykisk og eksistentiel lindring	16
3 Kommunikation, medicinsk etik, tværfagligt samarbejde og børn	19
4 Formidling og læring, akutte tilstande, symptomlindring, komplementær behandling	22
5 Kommunikation og smertelindring	26
6 Symptomlindring og postersession	29
LITTERATURLISTE	32

Dette er målbeskrivelsen for Teoretisk specialistuddannelse i Palliativ Medicin

Uddannelsen består af såvel en klinisk og en teoretisk del. Sidstnævnte blev godkendt af Danske Regioner i sommeren 2022 og giver nu mulighed for at opnå hele den palliative fagområdespecialisering i en dansk kontekst.

Den faglige forankring af uddannelsen hører til i Dansk selskab for Palliativ Medicin (DSPaM), og i forlængelse af dette er der nedsat et fagudvalg med repræsentation fra alle landets 5 regioner og fra bestyrelsen i DSPaM. I fagudvalget ligger ansvaret for den faglige kvalitet og sikring af systematisk og kvalificeret kursusledelse. Kursusledelsen har ansvaret for et samlet uddannelsesforløb i tæt samarbejde med delkursusledere inden for de forskellige emner, der udgør uddannelsens indhold.

Sekretariatsfunktionen er knyttet til Videreuddannelsesregion Midt i Center for Kompetenceudvikling (CKU).

Palliativ medicins baggrund og funktioner

Specialiseret palliation har været praktiseret i Danmark gennem de sidste godt 20 år, og palliativ medicin blev i 2013 godkendt som lægeligt fagområde af Organisationen af Lægevidenskabelige Selskaber. Indsatsen har i årene udviklet sig til at omfatte tværfaglige enheder, hospitalsafdelinger og hospicer over hele landet.

En kerneopgave for enheder for lindrende behandling er at tilse patienterne i eget hjem og i samarbejde med primær sektoren sikre deres lindring. Enheder for lindrende behandling er de fleste steder placeret på hospitalerne og arbejder der sammen med hospitalernes øvrige kliniske afdelinger. Patienter tilses på afdelingerne, og læger og sygeplejersker herfra søger råd og vejledning til deres indlagte patienter. Det samme finder naturligvis sted på de hospitaler, hvor der er specialiserede sengeafsnit for den palliative indsats.

En væsentlig opgave for de specialiserede palliative enheder og afdelinger er at varetage kvalificeringen af den basale palliative indsats i hele sundhedsvæsenet.

Samtlige hospicer i Danmark har læger ansat, der varetager det daglige kliniske arbejde, og har det lægelige behandlingsansvar.

Da palliativ medicin ikke er et af de lægefaglige specialer, er alle deltagere på denne uddannelse speciallæger i andre kliniske specialer.

Palliativ medicin – et fagområde i det danske sundhedsvæsen

Fagområdet palliativ medicin omhandler behandling af mennesker med livstruende sygdom uanset diagnose og behov for lindring af symptomer af fysisk, psykisk, social eller eksistentiel karakter i hele deres sygdomsforløb og ved livets afslutning.

Palliativ medicin finder sted på såvel basal som specialiseret niveau. Basal indsats leveres i alle specialer på hospitalerne og i primærsektoren. Specialiseret indsats finder sted i enheder for lindrende behandling, på sengeafdelinger for specialiseret palliation og på landets hospicer.

Et centralt omdrejningspunkt for palliativ medicin er en tværfaglig tilgang til sammenhængende forløb, hvor patientens lidelse ses i et bredt perspektiv med udgangspunkt i det enkelte menneskes livsomstændigheder, livsanskuelse, ønsker og værdier.

Den specialiserede palliative indsats er et supplement til al anden specialiseret behandling fra andre specialer, hvad enten det er kirurgi, medicin, psykiatri, onkologi eller anæstesiologi, ligesom almen praksis og primærsektoren i øvrigt er afgørende samarbejdspartnere.

Fagområdeuddannelse i Palliativ Medicin

Denne målbeskrivelse er for den samlede uddannelse til fagområdespecialist i palliativ medicin og indeholder følgende 4 elementer:

- Klinisk erfaring med mindst 2 års arbejde i en højt specialiseret palliativ enhed og/eller hospice
- Mindst 10 strukturerede vejledersamtaler med udgangspunkt i kliniske cases, hvor vejleder er fagområdespecialist
- Feedback på mindst to 360-graders evalueringer
- Godkendt teoretisk dansk eller nordisk uddannelsesforløb med max. 10% fravær

Man kan tage den teoretiske del af uddannelsen uden fagområdepecialisering for øje og skal da se bort fra beskrivelserne af de 2 års arbejde i speciliaseret palliation og den kliniske vejledning, der naturligt følger med denne. Dette betyder, at enkelte dele af kompetenceevalueringsmetoden på den teoretiske uddannelse, nemlig sturktureret vejledersamtale med klinisk vejleder og 360 graders evaluering i så fald, udgår.

Alle øvrige elementer i den teoretiske uddannelse er for alle. Det gælder:

- Modulopgaver
- Skriftlige læringsrefleksioner
- Refleksionsposter

Den teoretiske uddannelse består af 6 moduler à 5 dages varighed og foregår i en vekselvirkning mellem teoretisk, reflektiv læring og deltagernes kliniske arbejde. Imellem de enkelte moduler er der forventning om, at der reflekteres over egen læring og arbejdes med modulopgaver forud for det kommende modul. Gennem hele uddannelsen arbejder deltagerne med et selvvalgt fokusområde inden for det palliative felt, som de reflekterer deres læring til.

Refleksionsopgaven

Refleksionsopgaven er en individuel studieaktivitet, som deltageren arbejder med gennem alle seks moduler på teoriuddannelsen og i perioderne mellem teorimodulerne. Refleksionsopgaven afsluttes med en posterpræsentation sidste uddannelsesdag på modul 6.

Formål med refleksionsopgaven

At deltageren arbejder med en selvvalgt problemstilling inden for det palliative område, hvor viden fra uddannelsen anvendes og bearbejdes. Det er endvidere formålet, at deltageren, sideløbende med bearbejdning af problemstillingen, skriftligt reflekter over egen professionelle udvikling og læring gennem hele uddannelsesforløbet.

Mål

- at den teoretiske undervisning sættes i relation til deltagerens egen praksis
- at deltageren bliver bevist om egen læring gennem uddannelsesforløbet

Kriterier for refleksionsopgaven

Refleksionsopgaven består af to dele, en refleksionsposter og skriftlige refleksioner over egen læring.

Refleksionsposter:

- Deltageren identificerer et selvvalgt fokusområde, som har deltagerens særlige interesse i den palliative medicin
- På modul 1 udarbejdes kort oplæg med de første refleksioner om det fokusområde, deltageren vil arbejde med og hvorfor
- På de efterfølgende moduler er der mulighed for vejledning med gennemgående vejledere samt sparring med deltagere i skemalagte refleksionstimer
- Den nye læring/forståelse af egen praksis inden for fokusområdet, som deltageren har opnået gennem de forskellige elementer i uddannelsen, præsenteres visuelt fx. ved en poster ledsaget af et mundtligt oplæg som afslutning på uddannelsen

Refleksion over egen læring:

- Sideløbende med bearbejdelsen af den kliniske problemstilling, udarbejdes egne refleksioner over egen professionelle udvikling og læring. Læringsrefleksionerne skal afleveres efter modul 3 og modul 6
- De skriftlige refleksioner, som skal afleveres, må tilsammen max. fylde 3 sider og uploades i Plan2learn. Datoerne for aflevering oplyses ved holdstart

Til refleksion over egen læring kan deltageren lade sig inspirere af følgende spørgsmål:

- Hvordan har undervisningen på uddannelsen forandret din praksis? Giv gerne eksempler på de dele af undervisningen, der gjorde en særlig forskel
- Hvordan oplever du dine kliniske overvejelser, drøftelser og beslutninger er kvalificerede, som en følge af uddannelsen? Giv gerne eksempler på hvilket fagligt indhold fra undervisningen, der har sat sig de tydeligste spor
- Hvordan forestiller du dig, at dine kolleger oplever, at din faglige tilgang eller professionelle udvikling påvirkes af din uddannelse? Giv gerne eksempler på hvilke elementer fra undervisningen, der har påvirket dig i størst omfang
- Hvordan forestiller du dig, at dine patienter oplever, at din faglige tilgang eller professionelle udvikling påvirkes af din uddannelse? Giv gerne eksempler på hvilke elementer fra undervisningen, der har påvirket dig i størst omfang

Nærmere information om posterpræsentationen gennemgås på modul 5.

Kompetenceområder og kompetenceniveau

Oversigt over uddannelsens kompetencer, tilknyttede læringsmål, læringsstrategier og kompetencevurderingsmetoder fremgår af afsnittet 'Kompetencer, mål og metoder'.

Uddannelsen omfatter de 7 lægeroller, som kendes fra andre speciale- og fagområdebeskrivelser:

De 6 uddannelsesmoduler dækker følgende temaer:

Modul 1 Det palliative felt, symptomlindring, forskning og vidensgenerering

Modul 2 Symptomlindring i den sidste tid, social palliation, palliation for etniske minoriteter, seksualitet, egenomsorg, psykisk og eksistentiel lindring

Modul 3 Kommunikation, medicinsk etik, tværfagligt samarbejde og børn

Modul 4 Formidling og læring, akutte tilstande, symptomlindring, komplementær behandling

Modul 5 Kommunikation og smertelindring

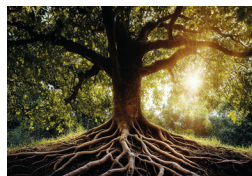
Modul 6 Symptomlindring og postersession

Litteratur

Det forventes, at der til hvert modul læses den anbefalede litteratur, som findes på litteraturlisten bagerst.

Temaer i de 6 moduler

Modul 1 Det palliative felt, symptomlindring, forskning og vidensgenerering

- A) Det palliative fagområdes definition og karakteristika
- B) Organisation af palliativ indsats i Danmark og tværsektorielt samarbejde
- C) Symptomlindring til patienter med malign sygdom
- D) Forskning, viden og evidensgrundlag i palliativ medicin

Modul 2 Symptomlindring i den sidste tid, social palliation, palliation for etniske minoriteter, seksualitet, egenomsorg, psykisk og eksistentiel lindring

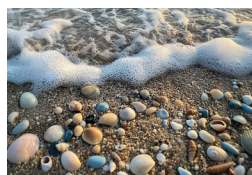
- A) Lindring i den sidste del af livet
- B) Lindring af psykisk og eksistentiel lidelse
- C) Intimitet og seksualitet hos patienter med livstruende sygdom
- D) Egenomsorg
- E) Lindring af den etniske minoritetspatient og patienter i socialt udsatte livspositioner

Modul 3 Kommunikation, medicinsk etik, tværfagligt samarbejde og børn

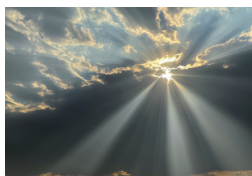
- A) Kommunikationstræning
- B) Medicinsk etik
- C) Tværfagligt samarbejde
- D) Palliativ indsats til børn og unge

Modul 4 Formidling og læring, akutte tilstande, symptomlindring, komplementær behandling

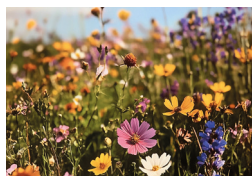
- A) Fælles beslutningstagning i en klinisk hverdag
- B) Akutte onkologiske tilstande
- C) Komplementær behandling
- D) Multisygdom og palliativ medicin
- E) Symptomlindring af patienter med progredierende neurologisk lidelse
- F) Læring og formidling

Modul 5 Kommunikation og smertelindring

- A) Kommunikationstræning
- B) Lindring af smerter

Modul 6 Symptomlindring og postersession

- A) Symptomlindring til patienter med organsvigt
- B) Symptomlindring af geriatriske patienter og patienter med demens
- C) Postersession

Kompetencer, mål og metoder

Modul 1

Det palliative felt, symptomlindring, forskning og vidensgenerering

Modul 1

A) Det palliative fagområdes definition og karakteristika

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
Kendskab til fagområdet palliativ medicin, definitioner og værdigrundlag	At kunne redegøre for karakteristika for palliativ medicin, herunder for fagområdets styrker og begrænsninger, samt snitflader til andre lægelige fagområder og specialer	- Forelæsning - Casebaseret arbejde - Deltageraktiverende diskussion af cases - Selvstudium Klinisk arbejde - Egen refleksion	- Casebaseret dialog med underviser og medkursister - Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder, baseret på gennemgang af kliniske cases - Refleksioner over egen læring og pro

B) Organisering af den palliative indsats i Danmark og tværsektorielt samarbejde

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
- Kendskab til organiseringen af palliativ medicin i Danmark - Kendskab til tværsektorielt samarbejde	At kunne redegøre for organiseringen af palliativ medicin nationalt, regionalt og lokalt	- Forelæsning - Casebaseret arbejde - Deltageraktiverende diskussion af cases - Klinisk arbejde	- Casebaseret dialog med underviser og medkursister - Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder, baseret på gennemgang af kliniske cases - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

C) Symptomlindring hos patienter med malign lidelse

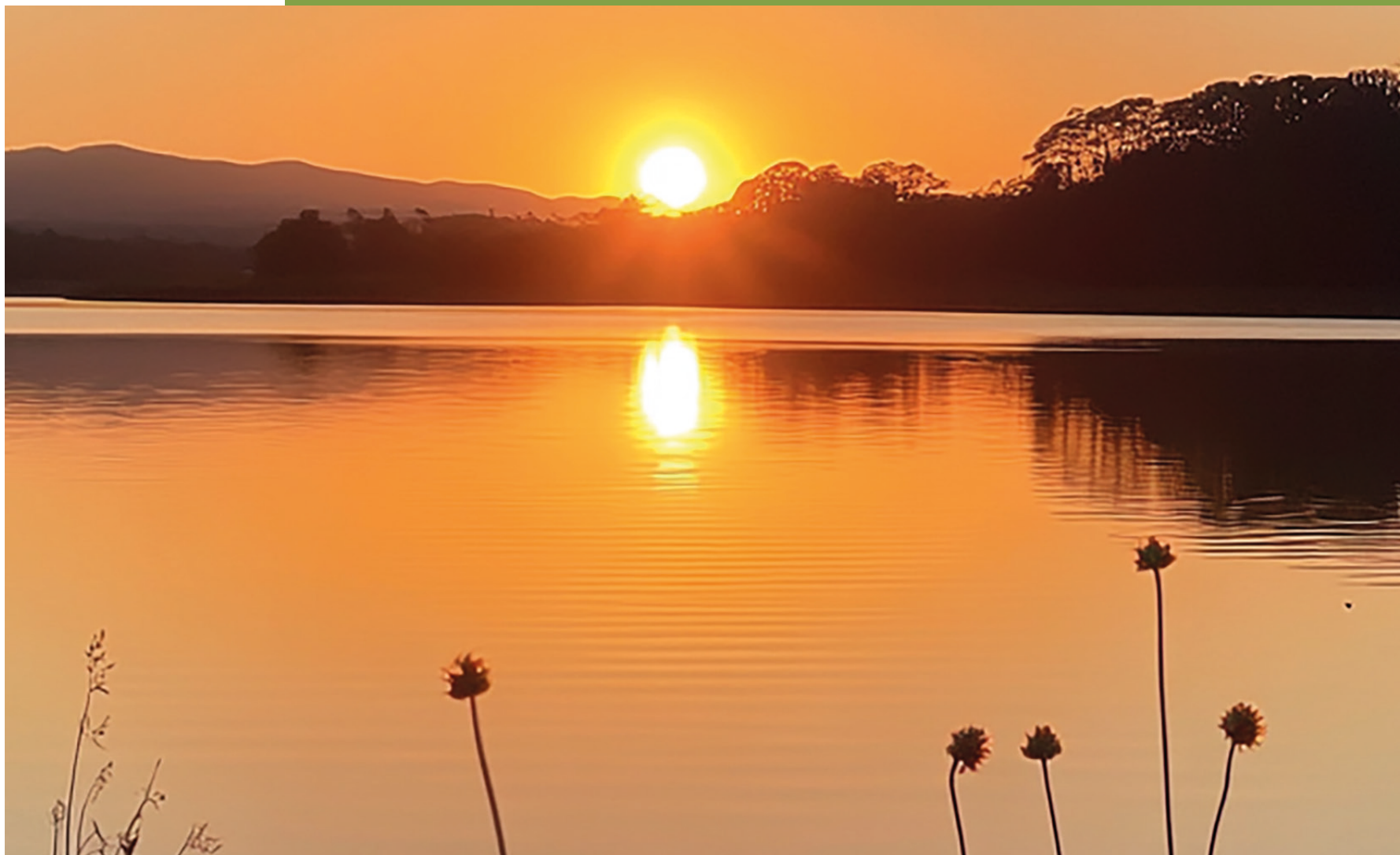
Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
- Kan identificere, vurdere og håndtere symptomatologien hos patienter med kræftsygdom og palliative behov - Have kendskab til og kunne anvende evidensbaserede farmakologiske behandlingssmuligheder for almindeligt forekommende symptomer hos patienter med kræftsygdom	- At kunne foretage symptom identifikation - At kunne benytte relevante, screeningsværktøjer til identifikation af symptomer - At kunne håndtere hyppigt forekommende symptomer og tilstande, herunder vurdere indikationer for behandling (at bestemme behandlingniveau) - Kunne behandle almindelig forekommende symptomer hos patienter med kræftsygdom. Herunder: Kvalme, Opkastninger, Delirium, Forstoppelse, Åndenød	- Forelæsning - Casebaseret arbejde - Deltageraktiverende diskussion af cases - Selvstudium - Klinisk arbejde - Egen refleksion - Faciliteret refleksion med klinisk vejleder	- Casebaseret dialog med underviser og medkursister - Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder, baseret på gennemgang af journaler og herunder vurdering af den uddannelsessøgendes evne til at reflektere over konkrete patientforløb. - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

D) Forskning, viden og evidensgrundlag i palliativ medicin

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
- Kendskab til forskning, viden og vidensgenerering indenfor det palliative felt - Kan adskille forskning i palliativ indsats fra forskning indenfor andre områder	- Kende til Dansk palliativ database (DPD) - Kende til DMCG-PAL - Kende til samarbejde mellem de europæiske lande – EAPC - Kende til de mest anvendte steder at søge viden om palliativ medicinske emner	- Forelæsning - Deltageraktiverende diskussion af læringsoplæg - Selvstudium	- Casebaseret dialog med underviser og medkursister - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

Modul 2

Symptomlindring i den sidste tid, social palliation, palliation for etniske minoriteter, seksualitet, egenomsorg, psykisk og eksistentiel lindring

Modul 2

A) Lindring i den sidste del af livet

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
• Kan diagnosticere en døende patient og træffe passende beslutninger vedrørende videre behandling og symptomlindring • Have kendskab til typer og kriterier for og udførelsen af palliativ sedering	• At kunne identificere dødsprocessen, herunder tegn og symptomer på forestående død • At kunne iværksætte palliativ sedering • Have kendskab til typer og kriterier samt lovgivningen for og udførelsen af palliativ sedering	• Forelæsning • Casebaseret arbejde • Deltageraktiverende diskussion af cases • Selvstudium • Klinisk arbejde • Egen refleksion	• Casebaseret dialog med underviser og medkursister • Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder, baseret på gennemgang af journaler og herunder vurdering af den uddannelsessøgendes evne til at reflektere over konkrete patientforløb. • Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

B) Lindring af psykisk og eksistentiel lidelse

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
• Kan udvise professionel adfærd i samvær med den døende og dennes pårørende	• At kunne håndtere medicinsk behandling af den døende patient • At kunne håndtere stillingtagen til behandlingsniveauet, herunder hydrering og ernæring	• Forelæsning • Casebaseret arbejde • Deltageraktiverende diskussion af cases • Selvstudium • Klinisk arbejde • Egen refleksion	• Casebaseret dialog med underviser og medkursister • Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder, baseret på gennemgang af journaler og herunder vurdering af den uddannelsessøgendes evne til at reflektere over konkrete patientforløb. • Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

C) Intimitet og seksualitet hos patienter med livstruende sygdom

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
Kende til betydningen af intimitet og seksualitet hos patienter med palliative behov	- At kunne bringe intimitet og seksualitet ind i den lindrende indsats for patienter med livstruende sygdom - At kunne samtale relevant med patienterne om betydningen af intimitet og seksualitet	- Forelæsning - Deltageraktiverende diskussion af cases - Klinisk arbejde - Egen refleksion	- Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder, baseret på gennemgang af journaler og herunder vurdering af den uddannelsessøgendes evne til at reflektere over konkrete patientforløb. - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

D) Egenomsorg

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
Kan håndtere egne og andre medlemmer af teamets følelsesmæssige belastninger	- At kunne håndtere spirituelle og eksistentielle udfordringer - At kunne yde støtte til pårørende og de andre faggrupper i teamet	- Forelæsning - Casebaseret arbejde - Deltageraktiverende diskussion af cases - Selvstudium - Klinisk arbejde - Egen refleksion	- Casebaseret dialog med underviser og medkursister - Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder, baseret på gennemgang af journaler og herunder vurdering af den uddannelsessøgendes evne til at reflektere over konkrete patientforløb. - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

E) Lindring af den etniske minoritetspatient og patienter i socialt udsatte livspositioner

<i>Kompetence</i>	<i>Læringsmål</i>	<i>Læringsstrategier og metoder</i>	<i>Kompetencevurderingsmetoder</i>
• Have kendskab til udfordringer i lindringen af den etniske minoritets patient • Have kendskab til udfordringer med patienter i udsatte livspositioner	• At kunne holde en meningsfuld tolket samtale • At kunne tage kulturelle dilemma i betragtning i lindringen af den etniske minoritets patient • At kunne tage patienters sociale udfordringer i betragtning i lindringen af deres palliative behov og ved livets afslutning	• Forelæsning • Casebaseret arbejde • Deltageraktiverende diskussion af cases • Selvstudium • Klinisk arbejde • Egen refleksion	• Casebaseret dialog med underviser og medkursister • Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder, baseret på gennemgang af journaler og herunder vurdering af den uddannelsessøgendes evne til at reflektere over konkrete patientforløb. • Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

Modul 3

Kommunikation, medicinsk etik, tværfagligt samarbejde og børn

Modul 3

A) Kommunikations træning

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
- Kan kommunikere struktureret, effektivt og empatisk med patienter, pårørende og sundhedsprofessionelle med afsæt i analyse og vurdering af kommunikative situationer - Kan håndtere Advance Care Planning (ACP)	- At kende og kunne følge en samtales struktur og anvende relevante kommunikative redskaber - At kunne føre en patientcentreret samtale, hvor patienten er bestemmende for, hvad der tales om - At kunne tale om eksistentielle emner som håb, livsanskuelse, værdier og ønsker for livet - At kunne holde en ACP samtale	- Forelæsning - Supervision af casebaserede rollespil - Træning af kommunikative færdigheder med stigende sværhedsgrad - Deltageraktiverende feedback - Selvstudium - Klinisk arbejde - Egen refleksion - Faciliteret refleksion med klinisk vejleder	- Feedback på rollespilstræning med underviser og medkursister - Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder baseret på supervision af patientsamtaler i det kliniske arbejde 360 graders feedback - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

B) Medicinsk etik

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
Kan lave systematisk refleksion over etiske problemstillinger i arbejdet med patienter med palliativ behov og deres pårørende	- At kunne identificere, analysere og vurdere etiske problemstillinger i palliativ medicin - At kunne skelne og reflektere over professionel etik betragtet som en kritisk refleksion over det at være menneske - At kunne reflektere over patient-lægeforholdet i en etisk kontekst - At kunne anvende SME-modellen som redskab til systematisk etisk refleksion	- Casebaseret arbejde - Etik og kommunikationsøvelser - Deltageraktiverende diskussion af cases og øvelser - Selvstudium Klinisk arbejde Egen refleksion	- Casebaseret dialog med underviser og medkursister - Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder, baseret på gennemgang af kliniske cases - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

C) Tværfagligt samarbejde

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
Kan indgå i et tværfagligt samarbejde	- At kunne reflektere over egen rolle i det tværfaglige samarbejde og eget bidrag til udviklingen af samarbejdet i team, sengeafsnit og hospice - At kunne redegøre for teamudvikling og ansvarsfordeling i teams	- Forelæsning - Casebaseret arbejde - Deltageraktiverende diskussion af cases - Selvstudium - Klinisk arbejde - Egen refleksion - Faciliteret refleksion med klinisk vejleder	- Casebaseret dialog med underviser og medkursister - Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

D) Palliativ indsats til børn og unge

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
Kendskab til særlige forhold vedrørende børn og unge med livstruende sygdom og palliative behov	At have indsigt i specialiseret palliativ indsats til børn og unge i ambulant tilbud samt på børne-unge hospice	- Forelæsning - Deltageraktiverende diskussion af cases - Selvstudium - Egen refleksion	- Casebaseret dialog med underviser og medkursister - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

Modul 4

Formidling og læring, akutte tilstande, symptomlindring, komplementær behandling

Modul 4

A) Fælles beslutningstagning i en klinisk hverdag

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
▪ Kendskab til retningslinjer, principper og lovgrundlag for klinisk beslutningstagning ▪ Kan anvende fælles beslutningstagning	▪ At kunne anvende lovgrundlag for klinisk beslutningstagning ved såvel habile som inhabile patienter ▪ At kunne anvende principperne for fælles beslutningstagning	▪ Forelæsning ▪ Casebaseret arbejde ▪ Selvstudium ▪ Klinisk arbejde Egen refleksion ▪ Faciliteret refleksion med klinisk vejleder	▪ Casebaseret dialog med underviser og medkursister ▪ Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder ▪ Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

B) Akutte onkologiske tilstande

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
▪ Kan identificere og håndtere akutte onkologiske tilstande hos patienter med palliative behov	▪ At kunne håndtere akutte tilstande, i palliativ medicin herunder vurdere behovet for medicinske, onkologiske eller kirurgiske behandlingssmuligheder	▪ Forelæsning ▪ Deltageraktiverende diskussion af cases ▪ Selvstudium ▪ Klinisk arbejde ▪ Faciliteret refleksion med klinisk vejleder	▪ Casebaseret dialog med underviser og medkursister ▪ Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder baseret på gennemgang af journaler ▪ Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

C) Komplementær behandling

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
Kendskab til komplementær behandling og den hyppigst anvendte brug af dette hos patienter med livstruende sygdom og palliative behov	- At kende til loven om kvaksalveri; §73 i autorisationsloven - At kende til de hyppigst anvendte former for komplementær behandling, herunder for patienter med palliative behov - At kunne kommunikere om brugen af alternative og komplementære behandlinger med patienter - At kunne reflektere over og balancere egne holdninger til komplementære behandlinger	- Forelæsning - Deltageraktiverende diskussion - Selvstudium - Klinisk arbejde Egen refleksion - Faciliteret refleksion med klinisk vejleder	- Dialog med underviser og medkursister - Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

D) Multisygdom og palliativ medicin

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
------------	------------	------------------------------	-----------------------------

E) Symptomlindring af patienter med progredierende neurologiske lidelse

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
- Kan identificere, vurdere, og håndtere symptomer og palliative behov hos patienter med progredierende neurologiske lidelser - Kan identificere, vurdere, og håndtere symptomer og palliative behov hos patienter med multisygdom		- Forelæsning - Deltageraktiverende diskussion af cases - Selvstudium - Klinisk arbejde - Egen refleksion	- Casebaseret dialog med underviser og medkursister - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling Casebaseret dialog med underviser og medkursister - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

F) Læring og formidling

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
Kan lave undervisning der bygger på teori om læring, der skal anvendes i praksis	- At kunne planlægge en lærings-situation for andre - At kunne beskrive kompetence- og læringsmål for sin egen undervisning - At kunne samarbejde med andre om uddannelse og læring	- Forelæsning - Deltageraktiverende diskussion af læringsoplæg - Selvstudium - Egen undervisning	- Casebaseret dialog med underviser og medkursister - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling - Feedback på egen undervisning

Modul 5

Kommunikation og smertelindring

Modul 5

A) Kommunikationstræning

Kompetence

- Kan kommunikere struktureret, effektivt og empatisk med patienter, pårørende og sundhedsprofessionelle med afsæt i analyse og vurdering af kommunikative situationer
- Kan håndtere Advance Care Planning (ACP)

Læringsmål

- At kende og kunne følge en samtales struktur og anvende relevante koommunikative redskaber
- At kunne føre en patientcentreret samtale, hvor patienten er bestemmende for, hvad der tales om
- At kunne tale om eksistentielle emner som håb, livsanskuelse, værdier og ønsker for livet
- At kunne holde en ACP samtale

Læringsstrategier og metoder

- Forelæsning
- Supervision af casebaserede rollespil
- Træning af kommunikative færdigheder med stigende sværhedsgrad
- Deltageraktiverende feedback
- Selvstudium
- Klinisk arbejde
- Egen refleksion
- Faciliteret refleksion med klinisk vejleder

Kompetencevurderingsmetoder

- Feedback på rollespilstræning med underviser og medkursister
- Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder, baseret på supervision af patientsamtaler i det kliniske arbejde
- 360 graders feedback
- Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

B) Lindring af smerter

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
• Kan diagnosticere, behandle og evaluere forskellige typer af smerte	• At kunne vurdere, evaluere og klassificere smerte • At kende betydningen af - og kunne anvende -nonfarmakologisk smertebehandling • At kunne anvende farmakologiske principper for behandling af smerte • At have kendskab til invasive smertebehandlingsprincipper • At have kendskab til strålebehandling og bisfosfonater i smertelindrende øjemed • At kunne anvende strategier i kompleks smertebehandling	• Forelæsning • Casebaseret arbejde • Deltageraktiverende diskussion af cases • Selvstudium • Klinisk arbejde • Egen refleksion • Faciliteret refleksion med klinisk vejleder • Udarbejdelse af opgave om evidensbaseret smertelindring	• Casebaseret dialog med underviser og medkursister • Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder • Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

Modul 6

Symptomlindring og postersession

Modul 6

A) Symptomlindring til patienter med organsvigt

Kompetence

- Kan identificere, vurdere og håndtere symptomer og palliative behov hos patienter med organsvigt
- Kan lave relevant og evidens baseret farmakologisk behandling af patienter med organsvigt og behov for palliativ indsats

Læringsmål

- At kunne identificere, vurdere og håndtere symptomer og palliative behov hos patienter med:
 - Hjertesvigt
 - Lungeinsufficiens
 - Leversvigt
 - Nyresvigt
 - Hjernesvigt
- At kende til og kunne anvende relevante medicinske præparater til patienter med organsvigt og behov for palliativ indsats
- At kende til og kunne lave relevante medicinsanering i henhold til patientens tilstand og indikation for behandlingniveau

Læringsstrategier og metoder

- Forelæsning
- Casebaseret arbejde
- Deltageraktiverende diskussion af cases
- Selvstudium
- Klinisk arbejde
- Egen refleksion
- Faciliteret refleksion med klinisk vejleder

Kompetencevurderingsmetoder

- Casebaseret dialog med underviser og medkursister
- Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder
- Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

B) Symptomlindring af geriatriske patienter og patienter med demens

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
- Kan yde palliativ indsats til svækkede ældre og til patienter med demens - Kende til farmakologiske behandlingsprincipper til symptomlindring hos patienter med demens	- Kende til forskellige typer af demens og kunne redegøre for deres centrale karakteristika - Kende til og kunne anvende Geriatric Frailty Score - At kunne håndtere og behandle adfærdsmæssige, psykiatriske og somatiske symptomer hos patienter med demens. Herunder: - Natlig uro - Delirium - Angst	- Forelæsning - Casebaseret arbejde - Deltageraktiverende diskussion af cases - Egen refleksion	- Casebaseret dialog med underviser og medkursister - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

C) Postersession

Kompetence	Læringsmål	Læringsstrategier og metoder	Kompetencevurderingsmetoder
Kan lave visuel fremstilling af egne refleksioner over et fokusområde fra den palliative medicin set i lyset af læring fra teoretisk uddannelse i palliativ medicin	- Kunne reflektere over egen læring - Kunne relatere teoretisk læring til egen praksis - Kunne formidle egne budskaber relevant og præcist	Præsentation af egen poster	- Feedback på posterpræsentation - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

Litteraturliste

Modul 1: Det palliative felt, symptomlindring, forskning og vidensgenerering

Palliativ Medicin – en lærebog 1. udgave, 3. oplag, 2022, Munksgaard

Mette Asbjørn Neergaard, Henrik Larsen, m.fl.

Kap. 1, 2, 3, 9, 14

Modul 2: Symptomlindring i den sidste tid, social palliation, palliation for etniske minoriteter, seksualitet, egenomsorg, psykisk og eksistentiel lindring

Oxford Textbook of Palliative Medicine 6. udgave, 2024

Nathan I. Cherny, Marie T. Fallon, Stein Kaasa, Russell K. Portenoy, David C. Currow

S. 166 – 180, 1094 – 1103

LINK

Morten Sodemann, m.fl.

Modul 3: Kommunikation og medicinsk etik, tværfagligt samarbejde og børn

Palliativ Medicin – en lærebog 1. udgave, 3. oplag, 2022, Munksgaard

Mette Asbjørn Neergaard, Henrik Larsen, m.fl.

Kap. 6, 12, 46

Oxford Textbook of Palliative Medicine 6. udgave, 2024

Nathan I. Cherny, Marie T. Fallon, Stein Kaasa, Russell K. Portenoy, David C. Currow

Kap. 5

Etikk i Helsetjenesten

Morten Magelssen, reidun Førde, Lillian Lillemoen og Reidar Pedersen

Kap. 10, 20

Modul 4: Formidling og læring, akutte tilstande, symptomlindring, komplementær behandling

Palliativ Medicin – en lærebog 1. udgave, 3. oplag, 2022, Munksgaard

Mette Asbjørn Neergaard, Henrik Larsen, m.fl.

Kap. 6, 12, 46

LINK

Vejle Sygehus, Center for beslutningstagning

Modul 5: Kommunikation og smertelindring

Palliativ Medicin – en lærebog 1. udgave, 3. oplag, 2022, Munksgaard

Mette Asbjørn Neergaard, Henrik Larsen, m.fl.

Kap. 15

Oxford Textbook of Palliative Medicine 6. udgave, 2024

Nathan I. Cherny, Marie T. Fallon, Stein Kaasa, Russell K. Portenoy, David C. Currow

Kap. 7.3, 7.5, 7.7, 7.8, 7.9

Modul 6: Symptomlindring og postersession

Palliativ Medicin – en lærebog 1. udgave, 3. oplag, 2022, Munksgaard

Mette Asbjørn Neergaard, Henrik Larsen, m.fl.

Kap. 14, 16, 17, 47, 48, 49, 51

Oxford Textbook of Palliative Medicine 6. udgave, 2024

Nathan I. Cherny, Marie T. Fallon, Stein Kaasa, Russell K. Portenoy, David C. Currow

Kap. 8, 9

Clinical Frailty Scale - Physiopedia ([physio-pedia.com](https://www.physio-pedia.com))

???

